

Geografické rozhledy – časopis pro další vzdělávání v geografii
Ročník 27 (2017–2018), číslo 5

Vydává Česká geografická společnost, z. s. v. Nakladatelství P3K, s. r. o., www.p3k.cz

Adresa redakce: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Albertov 6, 128 43 Praha 2
redakce@geograficke-rozhledy.cz
www.geograficke-rozhledy.cz

 [geograficke.rozhledy](https://www.facebook.com/geograficke.rozhledy)
 [geografickerozhledy](https://www.instagram.com/geografickerozhledy)

Šéfredaktor: Libor Jelen

Výkonný redaktor: Miroslav Šifta

Redakční rada: Tereza Aubrechtová, Jan D. Bláha, Dana Fialová, Jindřich Frajer, Martin Hanus, Klára Hulíková, Petr Karas, Petr Knecht, Vincenc Kopeček, Jan Kopp, Stanislav Kraft, František Křižan, Marek Křížek, Silvie R. Kučerová, Josef Kunc, Jakub Lysák, Miroslav Marada, Jiří Martínek, Tomáš Matějček, Aleš Nováček, Pavel Raška, Dana Řezníčková, Miroslav Šobr

Jazyková redakce: Marie Pospíšilová

Layout: Vít T. Luštinec, Karel Kupka

Sazba a zlom: Nakladatelství P3K, s. r. o.

Tisk: Grafotechna plus, s. r. o.

Distribuci a předplatné zajišťuje jménem vydavatele firma SEND Předplatné.

Předplatné objednávejte na:

www.send.cz/geografickerozhledy.

Časopis vychází 5x ve školním roce. Roční předplatné 335 Kč. Cena za jednotlivé číslo 67 Kč. Redakční uzávěrka 22. 5. 2018, číslo 5 vyšlo 29. 5. 2018. Podávání novinových zásilek povoleno ředitelstvím pošt Praha č. j. 139/92 – NP, ze dne 17. 11. 1992. MK ČR E 5922, ISSN 1210-3004.

Časopis je zařazen na Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v Česku. Je vydáván s finanční podporou Akademie věd ČR.

Foto na titulní straně:

K2, nejvyšší hora v pohoří Karákóram a druhá nejvyšší hora světa (8 611 m n. m.), se nachází na hranici Pákistánu a Číny. V roce 2016 se ji pokusila dobýt česká horolezkyň Klára Kolouchová. Na snímku základní tábor expedice (5 001 m n. m.). Expedice se účastnil i fotograf Petr Jan Juračka, který v prvním výškovém táboře (6 100 m n. m.) vytvořil světový rekord v letu komerčním dronem v nejvyšší nadmořské výšce. Foto: Petr Jan Juračka.

Obsah

TÉMA ČÍSLA

Adaptace lidské společnosti na život v horách (Pavel Raška, Jiří Riezner, Jakub Mahr)	4
Vznik a vývoj horských údolí (David Krause, Marek Křížek)	8
Fenomén horského počasí (Róbert Kvak)	12
Mrazová modelace hor (Marek Křížek, Tomáš Uxa)	16

GEOGRAFIE A ŠKOLA

Exkurze krkonošskou krajinou (Václav Tremel)	20
Místně zakotvené učení v českých školách (Anna Čtvrtníková)	24
Skečnouting: tvorba vizuo-textového zápisu (Petr Trahorsch)	26

VĚDA, VÝZKUM, INOVACE

Krušnohoří jako součást světového dědictví UNESCO? (Jakub Jelen, Pavel Chromý)	30
Retence povodňových vod starými důlními díly (Kristýna Schuchová, Jan Lenart)	34

AKTUALITY

38

Úvodník

Láska hory přenáší. Ze všech hor se nejhůř překonává vlastní práh. Když nejde hora k Mohamedovi, musí Mohamed k hoře. Když se hory a kopce dýmí, kuklí, hmlí, nasazují-li si čepice a čepce a je-li ponurý pohled do krajiny a lesy a háje se tmí, bude pršet.

Hora není jen „výrazná vyvýšenina kupovitého, kuželovitého nebo tabulovitého tvaru s výškou nad okolím větší než 300 metrů“, konkrétní hory, i hory jako pojem, nabývají mnoha významů. Hory jsou mytologické. Některé jsou od pradávna považovány za sídla bohů (řecký Olymp), jiné jsou místem pověstí a legend (hora Říp). Hory jsou symbolem (množství nebo překážky) i metaforou.

Z pohledu geografie jsou hory a pohoří (více hor v blízké vzdálenosti a krajina mezi nimi převyšující nížinu) především výraznou částí krajinné sféry Země. Pro své specifické podmínky a odlehlost jsou často místy s nejméně narušenými ekosystémy. Hory jsou ale útočištěm i pro člověka (podle OSN žije v horách téměř pětina světové populace). Jsou pro něj i výzvou, cílem (během 20. století bylo „dobyto“ všech 14 světových osmitisícovek) nebo místem odpočinku.

V posledním čísle 27. ročníku Geografických rozhledů diskutujeme, jak se na život v horách člověk adaptoval. Vysvětlujeme vznik horských údolí. Ilustrujeme působení mrazu v našich horách. Zaměřujeme se na to, jak se interakce hor (zvýšeného reliéfu) s atmosférou odráží na počasí (nejen) v horských oblastech. Zveme vás na geomorfologickou procházku po Krkonoších. Nabízíme alternativní metodu zápisu žáků z vyučovacích hodin, skečnouting, který kombinuje vizuální znázornění probírané látky s verbálním. Představujeme místně zakotvené učení, projektový způsob výuky, kterým lze posílit sounáležitost žáků s místem, ve kterém žijí. Řešíme, jestli se Krušnohoří stane památkou UNESCO. Zkoumáme možnosti využití starých důlních děl pro další účely prospěšné pro okolní krajinu, ekosystém i společnost.

Přejeme příjemné čtení třeba na letní dovolené na horách!

Miroslav Šifta